

ULUSLARARASI STRATEJİK BAKIŞ ENSTİTÜSÜ

POLICY BRIEF

3/1/2016

Ocak 2016, No.1

Yemen'de Arap Koalisyonu ve Sudan'ın Dahil Olması İbrahim Nassir, Uzman, Uluslararası Stratejik Bakış Enstitüsü.

Giriş

•••

2010 yılında Tunus'ta başlayan Arap baharından beri Arap ülkeleri, günümüzde halen gündem konusu olmaya devam etmektedir. Yemen bu ülkelerden sadece biridir. 33 yıldır ülkeyi yöneten *Ali Abdallah Saleh*, halk ayaklanması ile 2012'de devrildikten sonra ülke neredeyse her gün bir başka kaosu içinde kalmıştır. *Saleh*'in, yönetimden çekilmesi ile yardımcısı *Abdurabu Mansour Hadi* devlet başkanı oldu.

İbrahim NASSİR, Turgut
Özal Üniversitesi.

Saleh'in etkisinin hala devam ettiğini dair tartışmalar devam etmekte ve yine ülkenin birçok şehrinde *Hadi* yönetimine karşı yürüyüşler gerçekleştirilmektedir. Önümüzdeki tabloyu doğru değerlendirebilmek adına *Hadi*'nin, *Saleh*'ten istikrarsız bir ülke teslim aldığı söylemek de yerinde olacaktır. Ülkenin doğusunda terör örgütü Al-Qaeda¹ ülkenin bazı bölgelerinde hakimiyet kurmuş durumdadır. Kuzeyde ise daha geniş bir alanda Husiler'in² kontrolü söz konusudur. Güç ve otorite boşluğundan doğan hareket alanında mücadele içerisinde olan gruplar yalnız bunlarla sınırlı değildir. Bunun yanında da *Saleh*'in destekçileri³ başkent

¹ Arap yarımadası, el-Qaede

² Huthiler şiiğinin, zeydiye koludur

³ Saleh'in kabilesinden oluşmaktadır

USBED®

"Uluslararası Stratejik Bakış Enstitüsü"

Sana'da pasif de olsa direniş faaliyetlerinde bulunmaktadırlar. Görüldüğü üzere bütün silahlı gruplar, ülkenin iç savaşa sürüklenmesinin bir sebebi konumundadırlar. Her silahlı grup kendi hakimiyetlerini kurmak adına mücadele etmeye devam etmektedirler.

Öte yandan devam eden bu iç çekişmenin faturası gittikçe ağırlaşmakta ve nihayetinde ülkenin uzun yıllar tadil edemeyeceği olumsuz sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Örneğin Birleşmiş Milletler(BM)verilerine göre; Yemen'de iç savaşın başlamasından bu yana ve koalisyon uçaklarının müdahalesi ile bir milyondan fazla insan evsiz kalmış. Bunun yanında yaklaşık 2280 insan hayatını kaybetmiş ve 10 binin üzerinde insan yaralanmıştır. Yemen'in içerisinde bulunduğu ekonomik ve insani durum göz önüne alındığında, Yemen'deki kriz bugün çözülsede dahi toplumsal travmanın atlatılabilmemesinin uzun yıllar alacağı söylenebilir.

Husi grubu, İran'ın desteği⁴ ile Sana'yı ele geçirerek *Hadi*'yi Sana'dan terk etmeye zorladılar. İran'ın Suriye'de oynadığı rolden rahatsızlık duyan Suudi Arabistan, ev sahipliğini kendisinin yaptığı bir toplantı ile Arap Dünyası'na tabiri caizse "aşabeylik" yapmak istemiştir. Suudi Arabistan oluşturmaya çalıştığı koalisyonun kapasitesini ve meşruluğunu artırmak adına Harameyni Şerif'in (Mekke ve Medine toprakları) İran'ın tehdidi altında bulunduğunu kamuoyuna lanse etmiştir.⁵ Ayrıca Yemen'de seçimle gelmiş meşru hükümeti isyanla devirerek ele geçiren Husi'lere karşı, Hadi'nin çağrısını bahane ederek Suudi Arabistan, bölgedeki diğer devletleri de yanına alarak koalisyonun oturduğu zemini genişletmek istemiştir.

Sudan'ın katılması ve İran ile ilişkileri kesmesi;

Sudan, Suudi Arabistan'ın koalisyon çağrısına ilk cevap veren ülkelerden birisidir. Hartum rejimini, kendisini 90'lı yılların başından beri hep destekleyen Tahran rejimi ile ilişkilerini sekteye uğratmak uğruna, Suudi Arabistan'ın yanında yer almaya iten bazı ekonomik , askeri ve siyasi sebepler mevcuttur.

Siyasi olarak ele alındığında, Sudan'da bazı baskı grupları Hartum hükümetinin dış siyasetinden memnun olmamıştır. Aynı zamanda İran'ın ülkede uzun yıllar devam eden nüfuzundan rahatsız olan gruplar da bulunmaktadır. Bu gruplar hükümeti İran'ın kültür merkezlerini kapatmaya ve İran ile ilişkileri kesmeye zorlamıştır. 3 Eylül 2014 tarihinde sarsıcı bir şekilde İran'ın bütün kültür

⁴<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-29319423>

⁵ Bu ülkelerin arasında Pakistan bulunmaktadır.

USBED®
"Uluslararası Stratejik Bakış Enstitüsü"

olumsuzlukların sıkıştırdığı halk ayaklandı. Fakat ayaklanmayı bastırmak için kolluk kuvvetlerinin tepkisi hayli sert oldu. Hartum Hükümeti'nin, gösterileri şiddetle bastırması sonucunda, uluslararası toplumda yalnızlığının artmıştır.⁹ Tam bu noktada Suudi Arabistan Sudan için çok önemli bir ülke haline gelmiştir. Sudan'da büyük yatırımlara sahip Suudi Arabistan¹⁰, Sudan'ın işbirliği için bir çağrı yapmasını memnuniyetle karşılamış, Sudan'da yaşanan ekonomik krizin sonar erdirilmesi için yardımda bulunacağını açıklamıştır.

Sonuç olarak tarihte Sudan, Arap ordularının İsrail'e karşı yaptığı savaşlarda bir çok kez asker göndermiştir. Özellikle 1973 Arap-İsrail Savaşı ve Lübnan'da 1970'li yıllarda ortaya çıkan iç savaşa asker göndererek katılmıştır. Dolayısıyla söz konusu savaş hafızası da hesaba katıldığında tüm bu etkenlerin Sudan'ın Suudi Arabistan öncülüğünde koalisyonlara katılmasında etkili olan sebepler olarak ifade edebiliriz.

⁹ 1997'den beri Hartum hükümetine, ABD ve Batı ülkeleri tarafından ambargo uygulanmakta idi.

¹⁰ 16 milyar Amerikan Doları.

USBED®
"Uluslararası Stratejik Bakış Enstitüsü"

Kaynakça;

1. <http://www.noonpost.net/content/6011>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=4HQ63IINarY>
3. <http://www.milliyet.com.tr/arap-koalisyonundan-yemen-e/dunya/detay/2034853/default.htm>
4. <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-29319423>
5. <http://www.aljazeera.net/news/survey/2014/9/3/%D8%B4%D8%A7%D8%B1%D9%83-%D8%B7%D8%B1%D8%AF-%D8%A7%D9%84%D9%85%D9%84%D8%AD%D9%82-%D8%A7%D9%84%D8%AB%D9%82%D8%A7%D9%81%D9%8A-%D8%A7%D9%84%D8%A5%D9%8A%D8%B1%D8%A7%D9%86%D9%8A-%D8%A8%D8%A7%D9%84%D8%B3%D9%88%D8%AF%D8%A7%D9%86>
6. <http://www.milliyet.com.tr/arap-koalisyonundan-yemen-e/dunya/detay/2034853/default.htm>

USBED®

“Uluslararası Stratejik Bakış Enstitüsü”